

MAATWERK MAAKT HET VERSCHIL AAN DE OEVERS VAN DE WAAL

VSO | Hoger Onderwijs

Portret: Deelnemers meeloopdag

Aanstichters van verandering, zo omschrijft het Nijmeegse bureau Verschilmakers Groep zichzelf. Hoe vet is het dat je dan werkt vanuit een crafty bedrijfsverzamelgebouw aan de oevers van de Waal. Vanuit een bijna huiselijke setting wordt het MDT-programma ‘Ontdek jouw volgende stap’ gedraaid. Twaalf deelnemers werken aan hun eigen toekomst.

Jonge Helden Academie

Projectmanager Kim van den Berg vertelt meer over de oorsprong. “De Verschilmakers Groep is gericht op persoonlijke ontwikkeling en loopbaan. Dat gebeurt door training en advies. De organisatie is tien jaar geleden begonnen met de Jonge Helden Academie, omdat de oprichters zagen dat jongeren tegen veel zaken aanliepen in het onderwijs. Motivatieproblemen speelden hierbij een belangrijke rol. Vaak bleek dat jongeren onvoldoende onderzoek hadden gedaan naar de studie die ze wilden volgen. Ook hadden ze, zo bleek, weinig zelfinzicht. Daar ontstond de Jonge Helden Academie; het steuntje in de rug dat jongeren nodig hadden.”

MDT avant la lettre

De Nijmeegse academie was eigenlijk al ‘*MDT avant la lettre*’. Niet vreemd dat de Verschilmakers Groep werd gevraagd door de Projectgroep MDT een programma te ontwikkelen. Voor het MDT-programma werden nieuwe partners gezocht en bestaande banden verstevigd. Kim: “Een van de partners waarmee we al langer samenwerken was de Radboud Universiteit. Ook zij zagen het belang en de meerwaarde van MDT in.” Rachèl Wannet, coördinator vo-contacts van de Radboud Universiteit, benadrukt het nog maar eens hoe belangrijk het is om ervoor te zorgen dat jongeren op een voor hun passende plek belanden. “Dit programma draagt bij aan het welzijn van scholieren en studenten. Het helpt ze

bepalen wat ze wel en niet willen, zodat ze zich fijn voelen bij het maken van - weloverwogen- keuzes. Dit programma voorkomt ook dat studenten stoppen met hun studie omdat ze - achteraf gezien - niet de juiste keuze hebben gemaakt. Omdat ze zichzelf beter kennen, weten ze beter wat bij ze past. En wat niet.”

Aan de slag

Momenteel draait de Verschilmakers Groep een programma met jongeren uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en van de Radboud Universiteit, in leeftijd variërend van 14 tot 25 jaar, van wie het gros door de onderwijsinstelling op MDT is geweest. “Wij organiseren kennismakingssessies, waarin jongeren kunnen zien wat het programma inhoudt”, zegt Kim. “De drie MDT-pijlers worden daarin op een rij gezet en dan wordt gevraagd ‘wat doe je al?’ Vervolgens vragen we wat ze willen leren en waarmee ze concreet aan de slag willen in het programma. Op basis daarvan ontwikkelen we het programma met algemene en individuele vragen. Het is bijna maatwerk, al bieden we geen kant-en-klaar programma. Dat maakt het soms uitdagend voor ons, maar de persoon kun je optimaal helpen. Ons MDT-programma beslaat 200 uur. Elke week - een half jaar lang - besteedt elke jongere twee keer vier uur aan MDT.”

Bootcamp

“In de eerste vier uur zijn er onder meer workshopachtige activiteiten”, vervolgt Kitty haar verhaal. “Deelnemers gaan met persoonlijke ontwikkeling aan de slag waardoor ze zichzelf beter leren kennen. Zo volgden ze een paar weken geleden een workshop over keuzes maken. Vandaag staat er een bootcamp gepland. Hier zie je karaktereigenschappen naar voren komen, die deelnemers meer inzicht in zichzelf geven. De andere vier uur wordt ingevuld met bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of loopbaanontwikkeling.

Sommigen gaan aan de slag met de drie doelen die ze tijdens een van de eerste bijeenkomsten hebben geformuleerd. Er zijn veel gesprekken, waarbij we kijken hoe het gaat en of iedereen nog op koers ligt om de doelen te halen.”

Uit hun bubbel

Duidelijk is dat de ene jongere wat meer behoefte heeft aan een klankbord en stimulerende woorden dan de ander. De persoonsgerichte aanpak maakt dat ook mogelijk. Zelf krijgt Kim veel energie van het werken met jongeren met heel verschillende achtergronden. “Studenten van de universiteit zijn ‘denkers’. De jongeren van het VSO zijn meer doeners. Vorige week hadden de VSO-ers een oude computer gevonden. Die hebben ze meegenomen en hier helemaal uit elkaar gehaald. De uni-studenten zag je denken ‘Is dit de bedoeling, kan dit zo maar?’ Ze zitten samen aan tafel en bewegen naar elkaar toe. Mooi om te zien is hoe ze uit hun bubbel komen en dan ineens openstaan voor die ander, die totaal anders in elkaar zit en de zaken van een andere kant aanvliegt.”

Rust, tijd en ruimte

In het begin is het voor de deelnemers vaak nog best spannend, omdat ze nog niet precies weten wat ze moeten verwachten, merkt Kim. “Al snel zie je de ontspanning en hoor je dat ze vooral de rust, de tijd en ruimte waarderen die ze krijgen voor hun proces. In het proces staan ‘denken’, ‘voelen’ en ‘doen’ centraal. Op welk van de drie de nadruk ligt en in welke volgorde ze staan, is per deelnemer verschillend. Dat kunnen ze hier ontdekken, inclusief de samenhang tussen deze drie. Want je kunt een denker zijn, maar uiteindelijk moet je toch ook wel iets gaan doen.”

Stok achter de deur

Deze intensieve persoonlijke benadering zorgt ervoor dat nagenoeg alle trajectstarters ook de finish halen. “We zijn nu met twaalf deelnemers. Dat gaat hartstikke goed. In deze groep doen we het voor één persoon net even wat anders, omdat zijn wensen zeer specifiek zijn en gericht zijn op het opdoen van praktijkervaring. Maar ook dat bieden we en daarmee voorkomen we dat iemand afhaakt. Dat gezegd hebbende; het kan natuurlijk voorkomen dat iemand echt niet in het programma past. Dan moet je ook eerlijk zijn. Dat is dan het beste voor de persoon en voor de hele groep.”

Binnen ‘Ontdek jouw volgende stap’ is het bepalen van de juiste vervolgstap een belangrijk doel, zegt Kim. “Voor menig een is het programma daarvoor die belangrijke stok achter de deur, de aanzet voor het zoeken naar een passende opleiding. Daar helpen we bij. Jongeren gaan hier samen in gesprek, helpen elkaar, wisselen ervaringen uit. Hoe waardevol is dat?!”

Naar het ROC

In het MDT-programma draait het ook en vooral om ‘inclusiviteit’. “Het onderwijs is behoorlijk verzuild geraakt”, aldus Kim. “Na de studie kom je in de samenleving weer bij elkaar terecht. Dan kun je maar beter weten wat de ander beweegt en bezighoudt. En daarin past bijvoorbeeld een bezoek aan ROC Nijmegen. Ik heb de uni-studenten gevraagd of ze ooit een ROC hebben bezocht. Niemand is daar wel eens geweest. Alleen dat al is een reden om te laten zien hoe het er daar aan toegaat.”

Rugzak van het leven

De ervaringen, kennis en contacten gaan allemaal mee in ‘de rugzak van het leven’. Hoe waardevol dat is, laat zich lastig omschrijven. En daar zit ook wel een beetje de uitdaging van dit MDT-programma, weet Kim. “Mensen associëren MDT vaak met de alternatieve militaire dienstplicht en het doen van vrijwilligerswerk. Daar hebben we nog wel wat te winnen. Aan de andere kant: ons programma is op dit moment nagenoeg vol, omdat we samen met onze partners de waarde van MDT goed kunnen communiceren naar onze doelgroep. In februari starten we weer met een nieuwe groep, waarvoor nog een aantal plekken beschikbaar is. Mooi ook dat één van onze deelnemers nu een video aan het maken is met uitleg over MDT. Deze kunnen we ook aan potentiële deelnemers van de nieuwe groepen in 2025 laten zien.”

De take aways van een bezoek aan de Verschilmakersgroep in Nijmegen:

- Maatwerk bieden geeft jongeren meer zelfvertrouwen, maakt persoonlijke doelen beter haalbaar en voorkomt afhakers.
- Creëer rust, ruimte en tijd bij voorkeur in een niet-schoolse setting.
- Inclusiviteit bewerkstelligen door jongeren met verschillende belevingswerelden letterlijk met elkaar aan tafel zetten.
- Sta als begeleider in de groep, naast de jongeren in plaats van boven de groep.

‘Geleerd meer mijn gevoel te betrekken’

Amber Welker is een van de deelnemers aan het MDT-traject ‘Ontdek jouw volgende stap’. De 23-jarige student heeft haar bachelor psychologie afgerond en gebruikt haar tussenjaar om werkervaring op te doen als student-assistent bij het Baby & Research Center van de Radboud Universiteit én om het MDT-programma te volgen. “Na de middelbare school ging ik biologie studeren, omdat ik het leuk vond en er goed in was. Uiteindelijk bleek de studie niet bij mij te passen. Met loopbaanbegeleiding, zoals een MDT-project, had ik toen waarschijnlijk ontdekt dat er studies waren, die beter bij mij pasten en me meer energie gaven.”

Drie doelen

Toen ze na het behalen van haar bachelor over MDT hoorde was Ambers belangstelling gewekt. “Ik wist niet wat ik van het programma moest verwachten, maar had al snel drie doelen bepaald: werken aan mijn persoonlijke ontwikkeling, zoeken naar een masteropleiding en meer tijd voor mezelf. Door het programma ben ik me meer bewust over hoe ik mijn beslissingen neem. Door hierop te reflecteren, realiseer ik me dat ik soms te veel op mijn ratio vertrouw en te weinig naar mijn gevoel luister. Door deze bewustwording ben ik van plan in de toekomst meer naar mijn gevoel te luisteren.”

Begrip voor elkaar

Het samenwerken met VSO-studenten was eveneens een leerzame ervaring. “Zij zijn meer gericht op de dingen doen. Je leert dingen anders bekijken en krijgt zo begrip voor elkaar”, aldus Amber die er ook in slaagde meer tijd voor haarzelf te vinden. En het derde doel, een passende masteropleiding zoeken? “Ook dat is gelukt! En ik heb net gehoord dat ik na een best wel pittige selectieprocedure ben toegelaten.” Dan mag je toch wel stellen: Missie geslaagd!

Tips en Tricks voor Onderwijs en Docenten

Hier zijn enkele tips en tricks specifiek voor onderwijsprofessionals en docenten. Deze tips en tricks kunnen docenten helpen om een meer inclusieve, ondersteunende en effectieve leeromgeving te creëren voor hun studenten.

1. Persoonlijke begeleiding

- **Individuele aandacht:** Geef elke student persoonlijke aandacht en begeleiding. Dit helpt hen om hun eigen doelen te formuleren en te bereiken.
- **Mentorschap:** Fungeer als mentor en begeleider, niet alleen als docent. Sta naast de studenten en ondersteun hen in hun persoonlijke ontwikkeling.

2. Creëer een ondersteunende Leeromgeving

- **Veilige Ruimte:** Zorg voor een veilige en ondersteunende leeromgeving waar studenten zich vrij voelen om hun gedachten en gevoelens te uiten.
- **Niet-schoolse setting:** Overweeg om lessen en activiteiten buiten de traditionele klasomgeving te organiseren om een meer ontspannen sfeer te creëren.

3. Inclusiviteit en diversiteit

- **Gemengde groepen:** Stimuleer samenwerking tussen studenten met verschillende achtergronden en niveaus. Dit bevordert begrip en inclusiviteit.
- **Diversiteit in lesmateriaal:** Gebruik lesmateriaal dat diverse perspectieven en ervaringen weerspiegelt.

4. Actieve leerstrategieën

- **Workshops en praktische activiteiten:** Organiseer workshops en praktische activiteiten die studenten helpen om vaardigheden te ontwikkelen en zichzelf beter te leren kennen.
- **Projectgebaseerd leren:** Moedig projectgebaseerd leren aan, waarbij studenten werken aan realistische en relevante projecten.

5. Reflectie en zelfbewustzijn

- **Reflectiemomenten:** Integreer regelmatig reflectiemomenten in het curriculum, zodat studenten kunnen nadenken over hun leerproces en persoonlijke groei.
- **Balans tussen ratio en gevoel:** Help studenten om een balans te vinden tussen rationele beslissingen en hun gevoel.

6. Ondersteuning bij studiekeuze

- **Oriëntatie op opleidingen:** Bied ondersteuning bij het verkennen van verschillende studie- en loopbaanopties.
- **Bezoeken aan onderwijsinstellingen:** Organiseer bezoeken aan verschillende onderwijsinstellingen om studenten een breed perspectief te geven.

7. Communicatie en samenwerking

- **Open communicatie:** Bevorder open communicatie tussen docenten en studenten. Luister naar de behoeften en zorgen van studenten.
- **Samenwerking met ouders en partners:** Werk samen met ouders en externe partners om een ondersteunend netwerk voor studenten te creëren.

8. Gebruik van technologie

- **Digitale hulpmiddelen:** Maak gebruik van digitale hulpmiddelen en platforms om het leerproces te ondersteunen en te verrijken.

Online reflectie: Gebruik online tools voor reflectie en zelfevaluatie, zodat studenten hun voortgang kunnen bijhouden.

Colofon

Landelijk Onderwijsplatform MDT

Datum: 19-02-2025

Geïnterviewde: Kim van den Berg,

Rachèl Wannet en Amber Welker

